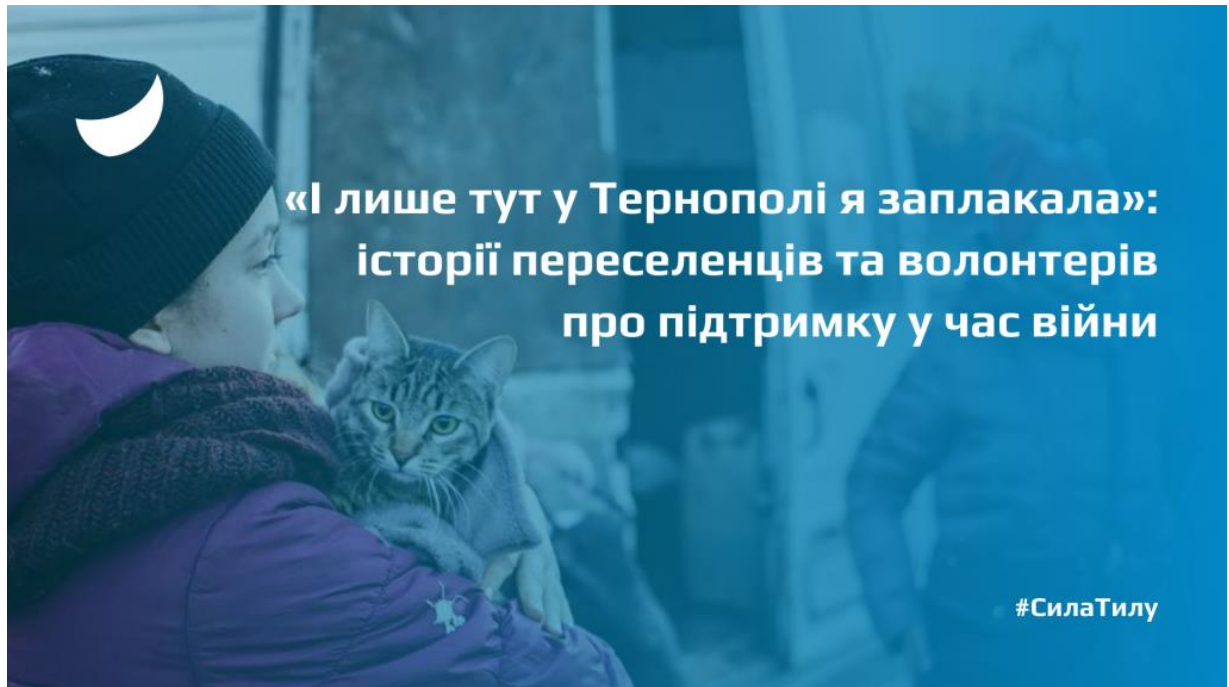

Як Тернопіль прийняв тисячі переселенців: історії підтримки під час війни

29.08.2022

[Громадський Простір](#)

З перших днів повномасштабної війни Тернопіль став прихистком для понад 39 тисяч людей, які рятуються від війни, а сама область — для близько 90 тисяч. Швидка реакція, координація та організованість між волонтерами, місцевою владою та містянами допомогли справитися в перші тижні війни із нереальним напливом людей, які прибували евакуаційними поїздами. У перший день війни за лічені години у місті десятки навчальних закладів міста перетворилися на тимчасові центри для ВПО. Сьогодні на тривалий період у Тернопільській громаді залишилися більш як **27 тисяч вимушених переселенців**.

Як у місті сформувався волонтерський рух, хто сьогодні допомагає вимушеним переселенцям, а також про неймовірні історії порятунку та допомоги у найважчі моменти — Громадському Простору розповіли волонтери та мешканці одного із центрів тимчасового проживання для ВПО у Тернополі.

Люди приїжджали майже без нічого: історія координаторки тимчасового центру для ВПО

Любов Вовчак — волонтерка та координаторка гуртожитку Тернопільського училища ресторанного сервісу і торгівлі, який став центром тимчасового проживання вимушених переселенців. Сьогодні тут в основному живуть жінки з дітьми, люди з інвалідністю та люди похилого віку. Від початку війни навчальний заклад прихистив близько 600 людей з різних областей України. Сьогодні тут проживають 100 людей, яким зараз немає куди повертатися. Вони залишаються тут, і як кажуть — «до перемоги!»

24 лютого о 7 ранку ми отримали інформацію про те, щоб за дві години звільнити гуртожиток та підготувати його для розміщення внутрішньо переміщених осіб, а 25 лютого вночі до нас вже почали заїжджати люди з Києва.

У перші дні було страшно та важко, люди приїжджали майже без нічого — хто в чому був, хто що встиг взяти. Але наші люди активно згуртувалися — привозили одяг, засоби гігієни, продукти харчування. Відгукнулося дуже багато містян. Вночі, коли прибували евакуаційні поїзди, багато тернополян волонтерили — приїжджали машинами та безкоштовно розвозили людей по гуманітарних пунктах допомоги та розселення.

Координаторка Центру для ВПО Любов Вовчак разом із дітьми

З волонтерами Гуманітарного штабу ми одразу відпрацювали схему: вони зустрічають людей на вокзалі, дають їм направлення та повідомляють нас, що до нас їдуть люди на поселення.

Історії людей, яким немає куди повертатися, різні, але всі однакові — про потребу в допомозі

Живе у нас жінка з Мар'їнки, Донецької області, яка два місяці була в підвалі під обстрілами. Приїхала ледь жива. Їй допомогли виїхати волонтери та наші ЗСУ. Мала з собою лише маленьку сумочку, але каже: «добре, що жива». Сьогодні в неї немає нічого — ні будинку, ні рідних. Їй 73 роки, і вона не має куди повертатися.

Маємо тут і бабусю з дідусем із Харкова, які пережили Другу світову війну. Їх вивезла дочка. Бабуся лежача, а дідусь на вулицю вже не виходив. Вони приїхали до нас 3 березня, приїхали в чому були — бабуся в нічній сорочці та халаті, а зверху плащ. Зять та внук залишилися воювати у Харкові. Дідусь деякий час пробув у нас, але у нього з'явилися проблеми з пам'яттю — він не розуміє, де він та що відбувається. Дочка почала просити про допомогу, оскільки в гуртожитку немає потрібних умов для нього. Спільними зусиллями ми організували лікування у нашій психоневрологічній лікарні, а згодом прилаштували його у геріатричний центр в області.

У травні приїхала сім'я із Херсонщини, у якої вдома побували орки — жінка посивіла після цього. Виїхали через дочку, якій 16 років. Вони бачили, які звірства там робили росіяни. Окупанти зайшли до їхньої хати, щоб забрати їжу та сигарети. Жінка дуже боялася, щоб не побачили вдома дочку... їх було троє з автоматами. Забрали їжу та пішли. Після цього сім'я організувала виїзд, щоб вивезти доньку.

Є люди з Маріуполя, які платили великі гроші, щоб зробити майже «навколосвітню подорож». Однак виїхали лише жінка з бабусяю, чоловік та син не змогли.

Живе у нас і чоловік з Попасної, який один виховує сина. Приїхали без жодних засобів для існування. У дитини є розлад аутичного спектру. Хлопчик потроху адаптувався, а батько, який розуміє, що немає куди повертатися, хоче знайти роботу. Однак наразі складно прилаштувати сина.

Сьогодні робота — це головна потреба для переселенців. Люди більш-менш всім забезпечені, окрім роботи.

Бізнес та громадський сектор допомагають долати гуманітарну кризу

Центр для ВПО у Тернополі організовує щоденне харчування для вимушених переселенців

Хочу сказати, що у Тернополі маємо велику підтримку від місцевих та міжнародних неурядових організацій. Приємно, що в такий важкий час є організації, які готові прийти на допомогу та роблять це від щирого серця. Допомагає Товариство Червоного Хреста України. Через управління освіти ортопедичними матрацами-розкладачками нас забезпечив Німецький Червоний Хрест — у наш гуртожиток привезли 136 ліжок. Психологічну допомогу ВПО та засоби гігієни за індивідуальними потребами надає чеська організація «Люди в біді». Тернопільська ГО «Відродження нації» консультує щодо правової допомоги та допомагає засобами гігієни. Представництво гуманітарної організації Medair у Тернополі надало переселенцям, які у нас проживають, постільну білизну, подушки, ковдри, рушники тощо.

Маємо і підтримку від бізнесу. В організації харчування нам допомагає наш тернопільський завод «Молокія». З перших днів керівництво відгукнулося на прохання про благодійну допомогу для ВПО.

Також нас підтримують місцеві блогер(к)и, наприклад, Юля Василина, яка у своїй перукарні безкоштовно стриже дітей. З її допомогою ми отримали безкоштовно дві пральні машинки — блогерка звернулася до підписників,

люди відгукнулися. А ще Юля Василина організовує подарунки та солодощі на всі дні народження дітей переселенців.

Подарунки від блогерки Юлі Васиlines для дітей переселенців у Центрі для ВПО

Зараз у закладі знаходиться 20 дітей. Ми систематично проводимо для них заходи, щоб вони відволікалися. Щотижня до нас приходить аніматор, яка з ними активно займається. Водимо діток на майстер-класи, наприклад, ходили у заклад «Добра піца», де дітей вчили готувати піцу. Схожі заходи організував і ресторан «Оскар», а також наш навчальний заклад — із квестами, частуваннями та розвагами.

Гуманітарна допомога від польських волонтерів

Паоліна та Каміл Конарські разом із українськими волонтерами у Центрі для ВПО

Коли розпочалася війна, в Тернопіль приїхало молоде подружжя із Польщі — Паоліна та Каміл Конарські. Самі вони із міста Гдиня, що на півночі країни, а це близько 1400 кілометрів від нас. Вони не знали, куди саме їдуть та кому саме допомагатимуть, але вирішили зробити все, що зможуть. 6 березня вони вже були у Тернопільському гуманітарному штабі. Перший раз, коли вони до нас приїхали, то привезли медикаменти для військових, дитяче харчування та засоби гігієни. В перші дні цього було дуже мало. Так склалася доля, що вони потрапили у наш гуртожиток — тут вони побачили, як все відбувається, скільки людей до нас прибуває та що вони потребують. З того часу вони вісім разів приїжджали у Тернопіль та привозили різні види допомоги і для ВПО, і для Збройних Сил. Подружжя також їздило у Львівську та Вінницьку області, які прихистили велику кількість переселенців.

Паоліна та Каміл — це люди доброї волі та душі. Каміл, який працює рятувальником у Польщі, розповідав: ми не могли інакше, у нас мав бути медовий місяць, але ми не могли залишатися осторонь, дружина мене підтримала. У Польщі молода пара організувала збір гуманітарної допомоги, і люди відгукнулися. Щоразу, коли вони приїжджали, то спілкувалися з людьми, знайомилися з містом — і щоразу вони все більше надихалися.

Д

опомога від волонтерів із Польщі

Коли зустрічаєш таких свідомих та добрих людей, то легше працюється, хочеться далі допомагати. Підтримка — має дуже велике значення.

«Дякую всім, хто не втомлюється. Війна не закінчилася». Історія волонтера із Харкова

Володимир — переселенець із Харкова, який сьогодні заново відбудовує своє життя та волонтерить для Гуманітарного штабу у Тернополі. Його дружина Вікторія вже вдруге переселенка. Перший раз довелося виїхати через окупацію Криму, а тепер — залишити Харків.

18 лютого я зрозумів, що треба готуватися щонайменше до найгіршого. Тоді я уважно послухав «не пана путіна», коли він зробив великий екскурс в історію, сказавши, що такої країни як Україна «не існувало ніколи», і що її створив «не

пан лєнін». У мене 23 лютого вже була заправлена машина, документи зібрані.

24 лютого нас розбудили звуки — це було о 5 годині, 8 хвилині. Було темно, але ми побачили заграву на північ від Салтівки. Ми зрозуміли, що це росія... що почалася війна.

Приїхали на Тернопільщину, бо тут живе моя родина по батьку. Коли ми сюди переїхали, я десь тиждень сидів у новинах, а потім зрозумів, що можу зійти з розуму, якщо не буду щось робити. Так я знайшов Гуманітарний штаб у Тернополі. Прийшов та сказав — хочу вам допомагати.

У Харкові мій бізнес просто згорів за три-чотири тижні. Перед тим, як згорів торговий центр Барабашово, згорів центр біля метро Героїв праці — там у мене був бізнес, автозапчастини. У бізнесі я втратив усе. Але в Тернополі добрі люди допомогли і мені, і дружині знайти роботу. Мене запросив до себе на роботу приватний підприємець, який також волонтерить. Працюю тут офіційно.

Пожежа на ринку у Харкові після обстрілу, 16 березня. (фото — [Dattalion](#))

У Штабі я перебував постійно — якраз тоді йшли евакуаційний Харківський, Київський транспорт. Ми цілодобово працювали, не покидаючи гуманітарний штаб. Тоді і трапилися незвичайні історії, після яких я повірив, що ми не можемо програти в цій війні.

В одній з евакуацій до нас приїхала жінка своїм автотранспортом — вона тримала притулок для котів та собак у Київській області, в районі Бучі-

Гостомеля. Сюди привезла із собою близько 13 котів та 8 собак. На той момент ми не мали де поселити людей, не кажучи вже про таку кількість тварин. Ми не знали, що робити, а вона просто на колінах молила про допомогу, бо тварини досить довго їхали у клітках. Та до нас в цей час зайшов тернополянин, який живе у приватному будинку. Він побачив ситуацію та каже: я візьму їх до себе. Це було чудо. За пів години ситуація вирішилася. Якось я розвозив людей на поселення вже під час комендантської години, повернувся на штаб, а там сидить дівчина з Норвегії, і їй треба лише одну ніч десь переночувати. Я вже навіть подумав, що завезу її до родичів у Тернопільському районі, а сам в машині переночую. Дзвінок секретарці ОТГ міста Микулинці, пані Ользі, допоміг, вона прихистила дівчину на одну ніч. Вранці я відвіз її на евакуаційний потяг Харків-Львів, де всі майже стоячи їхали. Ми з нею прощалися, вона плакала і сказала англійською: «ви — мій ангел». На штабі ще не було такої ситуації, щоб ми якійсь людині не допомогли, все завжди вирішувалося.

У перший період до нас на штаб приходило багато людей, щоб допомогти. Коли я ставав на облік у військкоматі, то запрошував хлопців до нас волонтерити — як водіями, так і просто занести продукти тощо. Наш штаб працює цілодобово, тому там завжди мають залишатися хоча б дві людини.

Діти у тимчасовому центрі для ВПО у Тернополі

Зазвичай ми моніторимо, коли прибувають евакуаційні потяги, щоб підготуватися. Якось був день, коли прибув евакуаційний з Харкова, а потім одразу із Києва. Тоді на залізничному вокзалі ми одну відбивну ділили на чотири частини — в нас вже не було чим годувати людей. Ні хліба, ні води. Прийшла жінка і просила хоч щось... від печива тоді залишилися лише крихти, і вона їх взяла. Навіть такий випадок у нас був. Зараз ситуація зовсім інша — вже всі поселені, централізовано всіх годують, всі обігріті, мають прихисток.

Я вірю в перемогу. Ми досить організовані — люди просто приходять, щоб допомогти. У перші дні у нас на дошці оголошення навіть місця не було — люди готові були відвозити людей, приносити речі, їжу. Зараз фінансовий потенціал вичерпується, але я дякую всім, хто не втомлюється. Війна не закінчилася. Людям треба допомагати.

«І лише тут у Тернополі я заплакала». Історія переселенки із Північної Салтівки

Валентина — переселенка із Харкова, яка сьогодні живе в одному з тимчасових центрів для ВПО у Тернополі. Маючи інвалідність, жінка 11 діб просиділа у підвалі на табуретці. Виїхати із Харкова було складно, адже Салтівський район, в якому вона жила, з перших днів був під обстрілами, а транспорт уже не їздив. Сьогодні у Тернополі разом із нею проживають дочка та дві внучки.

Ми перші зустріли війну — близько 5 ранку. У нас видно окружну дорогу від Белгорода. Донька і внучка проснулися від вибухів та питають: що це? Кажу: війна. Потім було затишшя, вони побігли в магазин. Невдовзі людей повиганяли з магазину, бо вже йшли російські танки. Казали, що на них білою фарбою було намальовано «Z». Вже коли ми виходили із підвалу, то було підбито три танки.

Харків, 24 лютого. (фото — [Dattalion](#))

Наші військові сказали ховатися в глибину мікрорайону. Дівчата прибігли додому, їх трусило. Ми вирішили шукати підвал, куди б можна було заховатися — зайшли у підвал 82-го дому, там була дитяча студія, тому там був туалет, вода, світло. З діворою ми зайшли у підвал 24 лютого і просиділи 11 діб — на табуретці. Коли закінчувалася комендантська година, дівчата бігали додому, наш будинок поруч був, щоб щось взяти. Розмови йшли про те, як вибиратися, коли нічого не їздить. Я сама маю інвалідність другої групи. Одну мене не хотіли залишати, але я наполягала доньці — рятуй дитину. Аж тут до 5-ти поверхового будинку приїхав чоловік когось забирати, вони поїхали з ним. Ще одна моя внучка вже була у Тернополі. Їхали до неї потягом. 18 годин.

Дівчата поїхали, і десь через годину як бабахне... У підвал опустився дим, клубами, рожевого кольору. Я вийшла наверх, хотіла ковток свіжого повітря вдихнути. Вийшла і побачила сім'ю — їхня бабуся, якій 92 роки, біля мене неподалік сиділа. Я ще раз спустилася в підвал, знайшла цю бабусю, вивела її. І пішла додому.

Балконної рами вдома не було, у дитячій та кухні вікон немає. А двері сусідки — вона не ходила до підвалу — були як вісімка скручені. Я шукала її, але нікого не було. Відкрила свою квартиру — а там килим лежить як шланг. На

кухні одна половина вікна лежить на підлозі, а друга — висить на нижній завісі. Ванна була непошкоджена. У моїй кімнаті вікно вціліло, відкриті балконні двері, а рама висіла на вулицю, зірвана була. Ні газу, ні світла, зв'язок пропав десь 2 березня. Відрізані повністю.

На вулиці підійшла до військового та питаю — що мені робити? Я тоді перший раз розгубилася. В цей час гради почали летіти. Мені допомогли пройти в підвал, з якого я бачила, як бомбили дитсадок, видно було як палав 16-поверховий будинок, там, де раніше ховалась у підвалі... Пробыла у цьому підвалі одну добу, а потім звідти мене завезли на Південний вокзал.

кола у Харкові, 28 лютого. (фото — [Dattalion](#))

На вокзалі в наших військових запитала, як виїхати до Тернополя. Мені сказали, що я не витримаю дороги у поїзді. І вони запитали — автобусом поїдете? Кажу — хоч на волах. Підбігли два хлопці, взяли сумку та допомогли. Зарядили мені телефон, і я подзвонила старшій онучці. І лише тут у Тернополі я заплакала. Плакала, коли почала дякувати хлопцям-водіям. Відходила дуже довго. Звідси їхати не хочу, я не витримаю дорогу назад.

У Харкові мій будинок стоїть, влучено у підвал — є вибоїна, пробито дах. Сусідка моя знайшлася, була у сина. Жива-здорова, щоранку пише мені.

<https://www.prostir.ua/?focus=yak-ternopil-pryjnyav-tysyachi-pereselentsiv-istoriji-pidtrymky-pid-chas-vijny>